กัณฑ์ที่ 45

สติปัฏฐานสูตร

แสดง ณ วันที่ ๓ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๔๙๗

นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส ฯ (๓ ครั้ง)

อิธ ภิกฺขเว ภิกฺขุ กาเย กายานุปสฺสี วิหรติ
อาตาปี สมฺปชาโน สติมา วิเนยฺย โลเก ฯลฯ
ธมฺเมสุ ธมฺมานุปสฺสี วิหรติ
อาตาปี สมฺปชาโน สติมา
วิเนยฺย โลเก อภิชฺฌาโทมนสฺสนฺติ ฯ

ณ บัดนี้ อาตมภาพจักได้แสดงธรรมิกถา แก้ด้วยเรื่อง ธรรม ที่ทำให้เป็น ธรรมกาย เป็นที่แน่แท้ในพระพุทธศาสนา จะแสดงตามคลองธรรมของ สติปัฏฐานสูตร ที่สมเด็จพระผู้มีพระภาคทรงแสดงไว้เป็นหลักเป็นประธาน มหาสติปัฏฐานสูตรนั้นเป็นโพธิปักขิยธรรม เป็นไปในเรื่องฝ่ายเครื่อง ตรัสรู้ของพระพุทธเจ้าพระอรหันต์เหมือนกันหมด ปรากฏดังนี้ เหตุนั้นตามวาระพระบาลีแห่งมหาสติปัฏฐานสูตรที่ได้ยกขึ้นไว้ในเบื้องต้นว่า

อิธ ภิกฺขเว ภิกฺขุ
กาเย กายานุปสฺสี วิหรติ อาตาปี สมฺปชาโน สติมา
วิเนยฺย โลเก อภิชฺฌาโทมนสฺสํ

ว่าดูกรภิกษุทั้งหลายผู้ศึกษาพระธรรมวินัย ของพระตถาคตเจ้านี้ ***กาเย กายานุปสฺสี*** *เห็นกายในกายเนือง ๆ อยู่* ***อาตาปี*** มีความเพียรเป็นเครื่องเผายังกิเลสให้เร่าร้อน ***สมฺปชาโน*** รู้สึกตัวพร้อมอยู่เสมอ สติมา มีสติไม่เผลอ ***วิเนยฺย โลเก อภิชฺฌาโทมนสฺสํ*** พึงกำจัดความดีใจ เสียใจในโลกเสีย ให้พินาศ

เวทนาสุ เวทนานุปสฺสี วิหรติ อาตาปี สมฺปชาโน สติมา
วิเนยฺย โลเก อภิชฺฌาโทมนสฺสํ

*เห็นเวทนาในเวทนาเนือง ๆ อยู่*มีความเพียรเป็นเครื่องเผายังกิเลสให้ เร่าร้อน มีความรู้สึกตัวพร้อมอยู่เสมอ มีสติไม่เผลอ พึงกำจัดอภิชฌาโทมนัสในโลกเสียให้พินาศ

จิตฺเต จิตฺตานุปสฺสี วิหรติ อาตาปี สมฺปชาโน สติมา
วิเนยฺย โลเก อภิชฺฌาโทมนสฺสํ

เห็นจิตในจิตเนือง ๆ อยู่ มีความเพียรเป็นเครื่องเผา ยังกิเลสให้เร่าร้อน มีความรู้สึกตัวพร้อมอยู่เสมอ มีสติไม่เผลอ พึงกำจัดอภิชฌาโทมนัสในโลกเสียให้พินาศ

ธมฺเมสุ ธมฺมานุปสฺสี วิหรติ อาตาปี สมฺปชาโน สติมา
วิเนยฺย โลเก อภิชฺฌาโทมนสฺสํ

เห็นธรรมในธรรมเนือง ๆ อยู่ มีความเพียรเป็นเครื่องเผายังกิเลสให้เร่าร้อน มีความรู้สึกตัวพร้อมอยู่เสมอ มีสติไม่เผลอ พึงกำจัดความเพ่งอยากได้ ความเสียใจในโลกเสีย

นี่เป็นเนื้อความ ของวาระพระบาลีใน**มหาสติปัฏฐานสูตร** แสดงหลักไว้ตามจริงดังนี้ รับรองหมดทั้งประเทศไทยว่าเป็นข้อที่ถูกต้องแน่นอนแล้ว ต่อแต่นี้จะอรรถาธิบายขยายความเป็นลำดับไป

พิจารณาจะแสดง ธรรม ที่ทำให้เป็น ธรรมกาย นี่เป็นข้อที่ลึกซึ้ง ของยาก ได้ไม่ยาก แต่ว่าไม่ง่าย ไม่ยากแก่บุคคลที่ทำได้ ไม่ง่ายสำหรับบุคคลที่ทำไม่ได้ ตำราได้กล่าวไว้ว่า

เห็นกายในกาย เนือง ๆ อยู่
เห็นเวทนาในเวทนา เนือง ๆ อยู่
เห็นจิตในจิต เนือง ๆ อยู่
เห็นธรรมในธรรม เนือง ๆ อยู่ ๔ ข้อ

เห็นกายในกาย น่ะเห็นอย่างไร? บัดนี้กายมนุษย์ที่ปรากฏอยู่ นั่งเทศน์อยู่นี่ นั่งฟังเทศน์ อยู่นี่ นี่กายมนุษย์แท้ ๆ แต่ว่ากายมนุษย์นี่แหละเวลานอนหลับฝันไปก็ได้ พอฝันออกไปอีกกายหนึ่ง เขาเรียกว่า กายมนุษย์ละเอียด นี่รู้จักกันทุกคนเชียวกายนี้ เพราะเคยนอนฝันทุกคน รูปพรรณสัณฐาน เป็นอย่างไร เป็นเหมือนมนุษย์คนนี้แหละ คนที่ฝันนี่แหละ นุ่งห่มอย่างไร อากัปกิริยาเป็นอย่างไร สูงต่ำอย่างไร ข้าวของเป็นอย่างไร ก็ปรากฏเป็นอย่างนั้น ก็ปรากฏเป็นคนนี้แหละ แบบเดียวกันทีเดียว คนเดียวกันก็ว่าได้ แต่ว่าเป็นคนละคน เขาเรียกว่า กายมนุษย์ละเอียด เวลานอนหลับสนิทถูกส่วนเข้าแล้ว ก็ฝันออกไป ออกไปอีกคนหนึ่งก็เป็นกายมนุษย์คนนี้แหละ รูปพรรณสัณฐานเป็นอย่างนี้แหละ ถึงได้ชื่อว่าเป็น กายมนุษย์ละเอียด กายมนุษย์คนที่ฝันออกไปนั่นแหละเขาเรียกว่า กายมนุษย์ในกายมนุษย์ นี่แหละ กายในกายหละ เห็นจริงๆ อย่างนี้ ไม่ใช่เห็นตามเหลวไหล เห็นอย่างนี้ก็เป็นหลักเป็นพยานได้ทุกคน เพราะเคยนอนฝันทุกคน นี่เห็นในกายเห็นอย่างนี่นะ เมื่อเห็นกายในกายอย่างนี้แล้ว

เห็นเวทนาในเวทนา ล่ะ ก็ตัวมนุษย์คนนี้มีเวทนาอย่างไรบ้าง สุข ทุกข์ ไม่สุขไม่ทุกข์ ดีใจ เสียใจ เวทนาเป็นอย่างนั้นมิใช่หรือ ก็ส่วนกายที่ฝันออกไปนั้นก็มี สุข ทุกข์ ไม่สุขไม่ทุกข์ ดีใจ เสียใจ เหมือนกัน แบบเดียวกันกับกายมนุษย์คนนี้แหละ ไม่ต่างอะไรกันเลย

จิตล่ะ ***เห็นจิตในจิต*** ก็แบบเดียวกันกับเวทนาในเวทนา เห็นจิตในจิตนี่ ต้องกล่าว “เห็น” นะ ไม่ใช่กล่าว “รู้” นะ เห็นจิตในจิต ดวงจิตของมนุษย์นี้เท่าดวงตาดำข้างนอก อยู่ในเบาะน้ำเลี้ยงหัวใจ ตำรับตำรากล่าวไว้ว่า ***หทยคูหา จิตฺตํ สรีรํ จิตฺตํ*** เนื้อหัวใจเป็นที่อยู่ แล้วก็กล่าวไว้อีกหลายนัย ***ปกติมโน*** ใจเป็นปกติ ***ภวงฺคจิตฺตํ*** ใจเป็นภวังคจิต ***ตํ ภวงฺคจิตฺตํ*** อันว่าภวังคจิตนั้น ***ปสนฺนํ อุทกํ วิย*** จิตเป็นดังว่าน้ำ จิตนั่นแหละเป็นภวังคจิต เวลาตกภวังค์ แล้วใสเหมือนกับน้ำที่ใส จิตดวงนั้นแหละเป็นจิตของมนุษย์ ที่ต้องมีปรากฏว่า จิตในจิต นั่นแหละ อีกดวงหนึ่งคือ จิตของกายมนุษย์ละเอียด ที่ฝันออกไปนั้นเรียกว่า จิตในจิต

Lesson 45

ธรรมในธรรม ***เห็นธรรมในธรรมเนือง ๆ เป็นไฉนเล่า*** **ดวงธรรม**ที่ทำให้เป็น**กายมนุษย์** มีอยู่ในศูนย์***กลางกายมนุษย์*** ขนาดเท่าฟองไข่แดงของไก่ ติดอยู่กลางกายมนุษย์ นี่เห็นธรรมในธรรมหละ ดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์ละเอียดมีอยู่ ไม่เท่าฟองไข่แดงของไก่ ๒เท่าฟองไข่แดงของไก่ อยู่ในกลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์ละเอียด นั่นอีกดวงหนึ่ง นั่นเห็นอย่างนี้ เห็น หรือ รู้ ล่ะ ***รู้กับเห็นมันต่างกันนะ เห็นอย่างหนึ่ง รู้อย่างหนึ่งนะ ไม่ใช่เอารู้กับเห็นมาปนกัน ไม่ได้***

กาเย กายานุปสฺสี เห็นกายในกาย เห็นเหมือนอะไร เห็นเหมือนนอนฝันอย่างนั้นซี เห็นจริง ๆ อย่างนั้น ตากายมนุษย์นี่เห็นหรือ? ตากายฝันมันก็เห็นละซี จะไปเอาตากายมนุษย์นี่เห็นได้อย่างไรละ ตากายมนุษย์นี่มันหยาบนี่ อ้ายที่เห็นได้นั่นมันตากายมนุษย์ละเอียดนี่ มันก็เห็นกายโด่ ๆ อย่างนั้น

เห็นเวทนาในเวทนา เล่า ถ้าว่าเมื่อทำถูกส่วนเข้าเช่นนั้นละก็ เห็นเวทนาจริง ๆ สุข ทุกข์ ไม่สุขไม่ทุกข์ ดีใจ เสียใจ เวทนา ๓ หรือเวทนา ๕ เห็นจริง ๆ เป็นดวง เป็นดวงใส เวทนา เวทนาแท้ ๆ สุขก็ดวงใส ทุกข์ก็ดวงข้นดวงขุ่น ไม่สุขไม่ทุกข์ ก็ดวงปานกลาง เห็นชัด ๆ เป็นดวงขนาดไหน ถ้าเต็มส่วนมันเข้าก็เท่าดวงจันทร์ดวงอาทิตย์นั่น ดวงเวทนาขนาดนั้น ถ้าลดส่วนลงไปก็โตได้เล็กได้ นั่นเห็นเวทนาในเวทนา เห็นอย่างนั้นเชียว เห็นเหมือนนอนฝัน กายละเอียดทีเดียว เห็นเวทนาเป็นดวงทีเดียว แต่ว่าสุขก็อยู่ในสุขของมนุษย์นี่ ทุกข์ก็อยู่ในทุกข์ของมนุษย์นี่ ไม่สุขไม่ทุกข์ก็อยู่ในไม่สุขไม่ทุกข์ของมนุษย์นี่ ดีใจก็อยู่ในดีใจของมนุษย์นี่ เสียใจก็อยู่ในเสียใจของมนุษย์นี่ เขาเรียกว่า เวทนาในเวทนา เป็นดวงพอ ๆ กัน เท่า ๆ กัน

เห็นจิตในจิต ล่ะ ดวงจิตตามส่วนของมันก็เท่าดวงตาดำข้างนอก ถ้าว่าไปเห็นเข้ารูปนั้น มันขยายส่วน วัดเท่าดวงจันทร์ดวงอาทิตย์เหมือนกัน ดวงจิตก็ขนาดเดียวกัน ไปเห็นจริง ๆ เข้าเช่นนั้น ขยายส่วนเท่าดวงจันทร์ดวงอาทิตย์ ปรากฏอยู่ในดวงจิตกายมนุษย์หยาบนี่แหละ แต่ว่าเป็นดวงจิตของกายมนุษย์ละเอียดอยู่ในกายมนุษย์ละเอียดโน่น แต่ว่าซ้อนอยู่ข้างในนี่แหละ

เห็นธรรมในธรรม ล่ะ ดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์ใสบริสุทธิ์เท่าฟองไข่แดงของไก่ เมื่อไปเห็นดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายทิพย์เข้าแล้ว ดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์ก็แล้ว ขยายส่วนได้ ขนาดดวงจันทร์ดวงอาทิตย์เหมือนกัน ขนาด ๆ เดียวกัน ขยายส่วนออกไป นั้นได้ชื่อว่า เห็นธรรมในธรรม คือในกายมนุษย์นั้นเอง ในกายมนุษย์ละเอียดนั้น นี่รู้จักชั้นหนึ่งละนะ

ถ้าเห็นเข้าเช่นนี้เราจะทำอย่างไร ตำรากล่าวไว้ว่า ***อาตาปี*** เพียรให้กล้นกล้า อาจหาญ ทีเดียว เพียรไม่ย่อไม่ท้อไม่ถอยทีเดียว เป็นๆ ตายทีเดียว เพียรกันจริงๆ ต้องใช้ความเพียรประกอบด้วยองค์สี่ทีเดียว ประกอบด้วยองค์สี่นั้นมีอะไรบ้าง เนื้อ เลือด กระดูก หนัง หนัง เนื้อเลือด จะแห้งเหือดหมดไปไม่ว่า เหลือแต่กระดูกหนัง ช่างมัน ไม่ละล่ะ ใจต้องจรดอยู่ทีเดียว ในกาย เวทนา จิต ธรรมนั้น ไม่เคลื่อนหละ ใจจะต้องจรดอยู่ทีเดียวไม่ปล่อยกัน ฝันไม่กลับกันละ ฝันกันเรื่อย แม้จะกลับมาก็เล็กน้อย ฝันไปอีก ฝันไม่เลิกกันล่ะ ให้ชำนาญทีเดียว ฝันในฝัน นั่งก็ฝันได้ นอนก็ฝันได้ เดินก็ฝันได้ ยืนก็ฝันได้ ขี้เยี่ยว ฝันได้ ทีเดียว นี่เขาเรียกว่า ***อาตาปี*** เพียรเร่งเร้าเข้าอย่างนี้

สัมปชาโนสติมา รู้อยู่เสมอ ไม่เผลอ เผลอไม่ได้ เผลอหายเสีย ถ้าได้ใหม่ ๆ ถ้าเป็นใหม่ ๆ เห็นใหม่ ๆ เผลอไม่ได้หายเสีย ไม่เผลอกันทีเดียว ไม่วางธุระให้เอาใจใส่ อย่าเอาใจไปจรดอื่น ให้จรดอยู่ที่ กาย เวทนา จิต ธรรม ในกายนั้นแหละ

จรดอยู่ใน กายในกาย เวทนาในเวทนา จิตในจิต ธรรมในธรรม ๔อย่างนั้นจรดได้หรือ จรดที่ไหนละ? ที่จรดเขามี ที่ตั้งของใจเขามี ที่จรดเขามี แต่ว่า ๔อย่างนั้นจะดูเวลาไรก็เห็นเวลานั้น เหมือนกายมนุษย์นี้ ถ้าว่ามีความเห็นละก็พอจะเห็นปรากฏ ที่นี้ไม่มีความเห็น มีแต่ความรู้ กายของตัวเห็นอยู่เสมอ เวทนาของตัวก็รู้สึกอยู่เสมอ จิตของตัวก็รู้สึกอยู่เสมอว่าคิดอะไร ธรรมของตัวก็รู้สึกอยู่เสมอ ความดีของตัวไม่มีชั่วเข้ามาเจือปน มนุษย์รู้ได้เท่านี้

ส่วนกายมนุษย์ละเอียดเห็น เห็นปรากฏ เมื่อเห็นปรากฏดังนี้ละก็ นี่แหละ**ความจริงในพระพุทธศาสนา** รู้จักเท่านี้แหละ และว่ารู้จักแต่เพียงว่ากายในกาย เวทนาในเวทนา จิตในจิต ธรรมในธรรม เพียงเท่านั้นนะ ยังมีอีกหลายชั้น นับชั้นไม่ถ้วน นี่ชั้นหนึ่งละนะ เข้าไปอีกชั้นหนึ่ง กายในกายนั้นเขาเรียกว่า ฝันในฝัน อย่างไงละ ฝันในฝัน ไอ้กายที่ฝันนะไปทำงานเหนื่อยเข้าไปแสดงฝันเต็มเปรมของการฝันเข้า เหนื่อยเข้าไปนอนหลับเข้า นอนหลับฝันเข้าอีกแหละ อ้ายกายฝัน ฝันเข้าอีกนี่ เขาเรียกว่า ฝันในฝัน

ฝันในฝันเป็นอย่างไรล่ะ ก็ออกไปอีกกายละซิ ออกไปอีกกายก็เป็นกายทิพย์ ทีนี้เป็นกายทิพย์เข้าไปอีกกาย เป็นกายทิพย์ กายทิพย์ก็เห็นตัวอีกนั่นแหละ เหมือนกับกายมนุษย์ ที่ฝันนั่นแหละ แบบเดียวกันไม่เปลี่ยนไม่แปลงอะไรกันหน้าตาเอากระจกคันฉ่องมาส่องเงาหน้า เอามาเทียบกันดู จำได้ทีเดียว นี่คนเดียวกัน ไม่ใช่แยกจากคนนี้ไป คนเดียวกัน เมื่อรู้จักเช่นนั้นแล้ว เห็นกายในกายที่สามเข้าไปแล้ว ไม่ใช่ที่สองแล้ว เวทนาในเวทนา เวทนาก็แบบเดียวกัน เห็นอย่างเดียวกัน เวทนาตั้งอยู่ตรงไหน จะมาถามว่าเวทนาตั้งอยู่ตรงไหน เห็นนะอยู่กลางกาย กายที่ฝันในฝันนั่นแหละ กายที่สามนั่นแหละ อยู่กลางกายนั่นแหละ เวทนาในเวทนา จิตในจิตก็อยู่ในกลางเวทนานั่นแหละ ธรรมในธรรมก็อยู่กลางจิตนั่นแหละ ธรรมในธรรมนั่นไม่ใช่อยู่ที่ไหนหรอก เป็น

Lesson 45

ภาพจาก : hubbesite.org

....เมื่อเป็นพระพุทธเจ้าขึ้นแล้ว เข้านิพพาน ก็ต้องไปตรวจกายของตัว อย่างนี้แหละ ว่าที่สุดอยู่ที่ไหน ต้องไปถึงที่สุดให้ได้ ต้องไปบอกที่สุดให้ได้ นี่เป็นความจริงเป็นอย่างนี้นะ

เมื่อรู้จักความจริงอย่างนี้แล้วละก็ อย่าไหลเล่อ อย่าเลอะเทอะ ที่อื่นไม่ใช่ของตัว ให้เอาใจจรดจี้อยู่ในของตัวอย่าถอยกลับ ให้เข้าไปถึงกายที่สุดของตัวให้ได้ ว่ากายที่สุดของตนอยู่ที่ไหน เมื่อไปถึงที่สุดของตัวได้ละก็ ทีนี้ตัวก็รักษาตัวได้ ไม่มีใครมาเป็นอิสระ ไม่มีใครมาบังคับบัญชา ถ้ายังไม่ถึงที่สุดของตัวแล้วก็อย่าหมายเลย เขาจะต้องบังคับบัญชาแก่ท่าเดียวเท่านั้นแหละ แกจะต้องเป็นบ่าวเป็นทาสของเขา เวลานี้พญามารมาบังคับใช้เป็นบ่าวเป็นทาสเขา ให้ทำอะไรทำได้ ให้ด่า ให้ตี ให้ชก ให้ฆ่า ให้ฟันกันได้ ธรรมกายมารบังคับ มันบังคับได้อย่างนี้นะ ให้เป็นบ่าวเป็นทาสเขา ให้เลวทรามต่ำช้า ให้เป็นคนจนอนาถา ติดขัดทุกสิ่งทุกอย่าง เครื่องกินเครื่องใช้ขาดตกบกพร่อง เครื่องกินเครื่องใช้มากมีมูลมอง เครื่องใช้ไม้สอยก็มีทำได้ มารเขาทำได้ บังคับได้....

ดวงเท่าดวงจันทร์ดวงอาทิตย์ บริสุทธิ์สนิทเท่า ๆ กัน นี่เหมือนฝันในฝัน ตัวจริงอย่างนี้ ไม่ใช่คลาดเคลื่อน

ที่วัดปากน้ำ ดำเนินปฏิบัติ ไม่ได้เอาเรื่องอื่นมาเหลวไหล ค้นเข้าไปถึงตัวจริงอย่างนี้ นี่เข้าไป ๒กายละนะ เข้าไปสามกายแล้ว กายฝันในฝันแล้ว ได้เท่านี้ก็พอแล้ว ได้เท่านี้ก็พอเอาเป็นตัวอย่างได้แล้ว ทีนี้ก็เดินในแนวนี้ตำราอย่าถอยหลังก็แล้วกัน มันจะมีกี่๑๐๐กาย ๑,๐๐๐กายก็ไปเถอะ กายในกาย เวทนาในเวทนา จิตในจิต ธรรมในธรรม เข้าไปอย่างนี้แหละ ไม่คลาดเคลื่อนทีเดียว แต่ว่าที่จะเข้ารูปนี้นะ แสดงไว้เมื่อวันพระแล้ว แสดงไว้แล้ว ตั้งแต่เอกายนมรรคมาโน้น วันนี้แสดงยังค้างอยู่ กายในกายยังไม่อธิบายให้กว้างออกไป วันนี้จะอธิบายให้กว้างออกไปว่า ได้ความอย่างนี้ กายในกาย เวทนาในเวทนา จิตในจิต ธรรมในธรรม อย่าง

นี้แหละ นี่เป็นกายที่สาม

กายที่สี่ กายทิพย์อีก ฝันในฝันเข้าไปอีก เป็นสี่ชั้น สี่ฝันแล้ว แบบเดียวกัน เห็นกายเวทนา จิต ธรรม แบบเดียวกัน แบบเดียวกันนั่นแหละ แล้วกายทิพย์ละเอียดนั่นแหละฝันเข้าไปในฝันเข้าอีก เป็นสี่ฝันสี่ชั้นเข้าไป ก็เห็น กาย เวทนา จิต ธรรม อีก ต้องมีความเพียรไว้อีก อย่าเผลอไม่ได้นะ เพียรให้มีสติไว้เสมอ ไม่เผลอนำอภิชฌาโทมนัส ในโลกออกเสีย อย่าให้ความดีใจเสียใจแลบเข้าไปได้นะ ถ้าความดีใจเสียใจแลบเข้าไปได้เดี๋ยวก็ต้องเลิกฝันละ ต้องตื่นหละ ต้องกลับมาแล้ว ฝันไม่ได้เสียแล้ว ความดีใจแลบเข้าไป แลบเข้าอย่างไงละ แลบเข้าไปลึกซึ้งละ กำลังฝัน ๆ อย่างนั้นแหละ ความดีใจ จะให้เป็นอย่างนั้นให้เป็นอย่างนี้เข้าไปแต่งแล้ว เสียใจหละ ไม่สมเจตนาก็เสียใจหละ พอดีใจเสียใจแลบเข้าไปแล้วเป็นขุ่นมัวทีเดียว ประเดี๋ยวก็ต้องถอยออก ทีนี้ก็ต้องเลิกฝันกัน เพราะฉะนั้น ***ความดีใจเสียใจนี้ร้ายนัก ไม่ใช่ร้ายแต่เมื่อเวลาปฏิบัติธรรม เห็นธรรมอย่างนี้น่ะ ถึงเวลาเราดี ๆ อยู่ อ้ายความดีใจเสียใจนี่นะ ที่ตีอกชกใจ กินยาตาย ผูกคอตาย โดดน้ำตาย ดีใจเสียใจนี้แหละมันเต็มขีดเต็มส่วนของมันเข้า บังคับอย่างนี้*** เพราะฉะนั้นความดีใจเสียใจเป็นมารร้ายทีเดียว ถ้าว่าใครให้เข้าไปอยู่ในใจบ่อย ๆ ก็หน้าดำ คร่ำเครียดซิ ร่างกายไม่สดชื่นซิ ไม่เศร้าหมองไม่ผ่องใสหรอก เพราะอะไร มันดีใจเสียมันบังคับใจมัน เดือดร้อนมัน หน้าดำคล่ำเครียดทีเดียว ระหว่างคนไม่อ้วนที่เดียว ผอมๆเกลียวทีเดียว เพราะมันเอาความดีใจเสียใจมันออกมาทุกวัน ไม่ใช่อะไรออกไป ถ้าว่าทำให้สบายสดชื่น ให้ชื่นใจ เย็นอกเย็นใจ สบายใจ จะมั่งมีดีจนอย่างไรก็ช่าง ทำใจให้เบิกบานไว้ ร่างกายมันก็ชุ่มชื่นสบาย นี่อ้ายดีใจเสียใจมันฆ่ากายมนุษย์อยู่อย่างนี้ กายมนุษย์ละเอียดก็ฆ่า กายทิพย์ก็ฆ่า กายทิพย์ละเอียดก็ฆ่า ฆ่าทั้งนั้น ทุกกาย ดีใจเสียใจต้องระวังไว้ให้ดี ท่านจึงสอนนักว่า ให้นำความดีใจและเสียใจ ในโลกเสียให้พินาศ

ดีใจเสียใจในโลกนี่นะ ดีใจเสียใจในอัตภาพร่างกาย โลกนั้นคือ ขันธ์๕ นี้แหละ ร่างกายอันนี้แหละเป็นตัวโลกสำคัญละ เขาเรียกว่า สัตว์โลก โอกาสโลก ขันธ์โลก สัตว์โลก **โอกาสโลก**ว่าง ๆ ที่ว่าง ๆ เหล่านี้ที่ว่าง ๆ ดิน น้ำ ไฟ ลม วิญญาณ อากาศ เขาเรียกว่า โอกาสโลก **ขันธ์โลก** ที่มันรวมเป็น รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ อันเดียว **สัตว์โลก** ที่อาศัยขันธ์นั่นแหละ ที่ไปเกิดมาเกิดเป็นกาย ๆ นี้แหละ เข้าไปในกายข้างในนี่เป็นสัตว์ทั้งนั้น เป็นชั้น ๆ เข้าไป สัตว์โลกเป็นชั้น ๆ เข้าไป สัตว์โลกทั้งนั้น เมื่อเห็น กายในกาย เวทนาในเวทนา จิตในจิต ธรรมในธรรมของกายมนุษย์-กายมนุษย์ละเอียด กายทิพย์-กายทิพย์ละเอียดแล้ว กายทิพย์ละเอียดนั่นแหละ ฝันในฝัน เป็นข้อที่๔ออกไปอีก

กายในกายเป็นกายที่๕ คือ กายรูปพรหม กายรูปพรหมก็มี กาย เวทนา จิต ธรรม เหมือนกันปรากฏดังกล่าวแล้ว ไม่ต้องอธิบาย เวลาจะไม่พอ ย่นย่อพอควรแก่กาลเวลา

กายรูปพรหมนั้นแหละ ฝันในฝันเข้าไปได้อีกเหมือนกัน ออกไปอีกกายเป็นรูปพรหมละเอียด เห็นกาย เวทนา จิต ธรรม แบบเดียวกัน

กายรูปพรหมละเอียด ฝันในฝันเข้าไปอีกเหมือนกัน ออกไปอีกกาย เรียกว่า กายอรูปพรหม มีกาย เวทนา จิต ธรรม แบบเดียวกัน

กายอรูปพรหมนั่นแหละฝันเข้าไปอีกได้เหมือนกัน ออกไปอีกกายเรียกว่า กายอรูปพรหมละเอียด มีกาย เวทนา จิต ธรรม แบบเดียวกัน

กายอรูปพรหมละเอียดนั่นแหละ ฝันได้อีกเหมือนกัน ออกไปอีกกายหนึ่ง เรียกว่า **กายธรรม**

Lesson 45

กายธรรมก็ประกอบด้วย กาย เวทนา จิต ธรรม เหมือนกัน กายก็คือธรรมกาย เวทนาก็คือเวทนาของธรรมกายนั่น จิตก็จิตของธรรมกายนั่น ธรรมก็เป็นธรรมของธรรมกายนั่น ขยายส่วนขึ้น ดวงใหญ่วัดผ่าเส้นศูนย์กลางเท่าหน้าตักธรรมกาย ธรรมที่ทำให้เป็นธรรมกายนั่น นั่นดวงธรรมที่ทำให้เป็นธรรมกายเท่าหน้าตักธรรมกาย

ธรรมกายนั่นแหละฝันได้อีกเหมือนกัน ออกไปอีกกาย เรียกว่า **กายธรรมละเอียด** ใหญ่ออกไปหน้าตัก ๕วา สูง ๕ วา เกตุดอกบัวตูม ใสหนักเข้าไป มี กาย เวทนา จิต ธรรม เหมือนกัน

ธรรมกายละเอียดนั่นแหละ ฝันออกไปอีกเหมือนกัน ออกไปอีกกายหนึ่ง มีกายพระโสดา เป็น **กายพระโสดา** หน้าตัก ๕ วา สูง ๕ วา เกตุดอกบัวตูม ใสหนักขึ้นไป กายพระโสดานั่นแหละพอประกอบธาตุธรรมถูกส่วนเข้าออกไปอีกกาย แบบฝันนั่นแหละ ออกไปอีกกายหนึ่ง เป็น **กายโสดาละเอียด** หน้าตักกว้าง ๑๐ วา สูง ๑๐ วา มี กาย เวทนา จิต ธรรม เหมือนกัน

ธรรมกายละเอียดของพระโสดานั่นแหละ ฝันเข้าไปได้อีกเหมือนกัน ออกไปอีกกาย เรียก**ธรรมกายพระสกิทาคา** หน้าตัก ๑๐ วา สูง ๑๐ วา เกตุดอกบัวตูม ใสหนักขึ้นไป พระสกทาคาก็ฝันเข้าไปอีก ออกไปอีกกายหนึ่ง เป็น**กายพระสกิทาคาละเอียด** หน้าตัก ๑๕ วา สูง ๑๕ วา มีกาย เวทนา จิต ธรรม แบบเดียวกัน กายในกาย เวทนาในเวทนา จิตในจิต ธรรมในธรรม แบบเดียวกัน

กายธรรมพระสกิทาคาละเอียด ฝันไปอีกได้เหมือนกัน ออกไปอีกกายหนึ่ง เป็น **กายพระอนาคา** หน้าตัก ๑๕ วา สูง ๑๕ วา ธรรมกายพระอนาคาฝันไปอีกเหมือนกัน ออกไปอีกกายหนึ่ง เรียกว่า **พระอนาคาละเอียด** หน้าตัก ๒๐ วา สูง ๒๐ วา

ธรรมกายพระอนาคาละเอียดนั้นแหละ ฝันไปได้อีกเหมือนกัน ออกไปอีกกายหนึ่งเรียกว่า **กายพระอรหัต** หน้าตัก ๒๐ วา สูง ๒๐ วา เกตุดอกบัวตูมใสหนักขึ้นไป ธรรมกายพระอรหัตนั้นแหละฝันไปอีกเหมือนกัน เข้าไปอีกกายหนึ่งเรียกว่า **พระอรหัตละเอียด** ใหญ่หนักขึ้นไป มีกาย เวทนา จิต ธรรม แบบเดียวกัน ฝันออกไปอย่างนี้แหละ มีธรรมกายพระอรหัตในพระอรหัต พระอรหัตละเอียด ๆ ๆ ต่อ ๆ ไปนับอสงไขยไม่ถ้วน

ฝันออกไปอย่างนี้แหละ หมดกายพระอรหัต มีกายพระพุทธเจ้าอีกก็ได้ กายในกาย กายในกาย กายในกาย กายในกาย กายในกาย มันอย่างงี้แหละ ***ผู้เทศน์นี้ได้ทำวิชชานี้ ๒๓ ปี ออกพรรษาวันออกพรรษานี้ก็ ๓ เดือนเต็มหละ ยังไม่หมดกายละเอียดเหล่านี้เลย ไม่ได้ถอยกลับเลย ยังไม่หมดกายละเอียดเหล่านี้เลย ยังไม่ถึงที่สุด ไปทูลถามพระพุทธเจ้าองค์เก่าองค์แก่ที่เข้านิโรธ เข้านิพพาน นิพพานไปแล้ว ถอยเข้าไปหากายละเอียดนี้นะ ไปถึงบ้างแล้วหรือยัง ยังไม่มีใครรู้เลยว่า มีใครไปถึงหรือยังไม่มีใครไปถึง เอาละซิ คราวนี้***

นี่ศาสนาตัวจริงของกายมนุษย์เป็นอย่างนี้ เมื่อเป็นพระอรหันต์ขึ้น ก็ต้องไปตรวจกายของตัว เข้านิพพานแล้วต้องไปตรวจกายของตัว เมื่อเป็นพระพุทธเจ้าขึ้นแล้ว เข้านิพพาน ก็ต้องไปตรวจกายของตัว อย่างนี้แหละ ว่าที่สุดอยู่ที่ไหน ต้องไปถึงที่สุดให้ได้ ต้องไปบอกที่สุดให้ได้ นี่เป็นความจริงเป็นอย่างนี้นะ

เมื่อรู้จักความจริงอย่างนี้แล้วละก็ อย่าไหลเล่อ อย่าเลอะเทอะ ที่อื่นไม่ใช่ของตัว ให้เอาใจจรดจี้อยู่ในของตัวอย่าถอยกลับ ให้เข้าไปถึงกายที่สุดของตัวให้ได้ ว่ากายที่สุดของตนอยู่ที่ไหน เมื่อไปถึงที่สุดของตัวได้ละก็ ทีนี้ตัวก็รักษาตัวได้ ไม่มีใครมาเป็นอิสระไม่มีใครมาบังคับบัญชา ถ้ายังไม่ถึงที่สุดของตัวแล้วก็อย่าหมายเลย เขาจะต้องบังคับบัญชาแก่ท่าเดียวเท่านั้นแหละ แกจะต้องเป็นบ่าวเป็นทาสของเขา เวลานี้

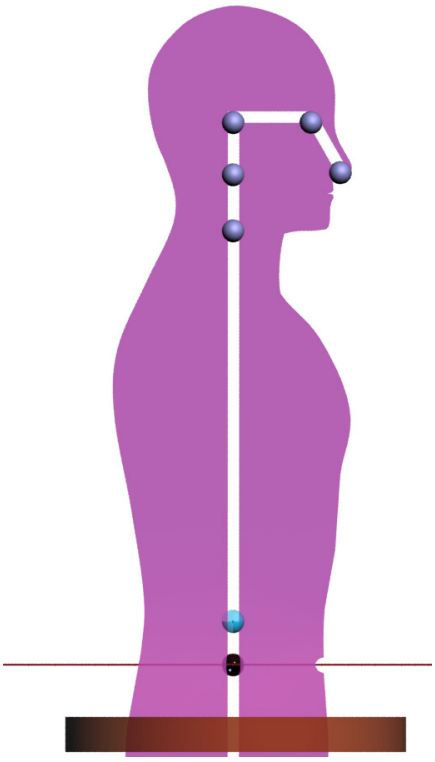

....ธรรมในธรรม ***เห็นธรรมในธรรมเนือง ๆ เป็นไฉนเล่า*** **ดวงธรรม**ที่ทำให้เป็น**กายมนุษย์** มีอยู่ในศูนย์กลางกายมนุษย์ ขนาดเท่าฟองไข่แดงของไก่ ติดอยู่กลางกายมนุษย์ นี่เห็นธรรมในธรรมหละ ดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์ละเอียดมีอยู่ ไม่เท่าฟองไข่แดงของไก่ ๒เท่าฟองไข่แดงของไก่ อยู่ในกลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์ละเอียด นั่นอีกดวงหนึ่ง นั่นเห็นอย่างนี้ เห็น หรือ รู้ ล่ะ ***รู้กับเห็นมันต่างกันนะ เห็นอย่างหนึ่ง รู้อย่างหนึ่งนะ ไม่ใช่เอารู้กับเห็นมาปนกันไม่ได้....***

พญามารมาบังคับใช้เป็นบ่าวเป็นทาสเขา ให้ทำอะไรทำได้ ให้ด่า ให้ตี ให้ชก ให้ฆ่า ให้ฟันกันได้ ธรรมกายมารบังคับ มันบังคับได้อย่างนี้นะ ให้เป็นบ่าวเป็นทาสเขา ให้เลวทรามต่ำช้า ให้เป็นคนจนอนาถา ติดขัดทุกสิ่งทุกอย่าง เครื่องกินเครื่องใช้ขาดตกบกพร่อง เครื่องกินเครื่องใช้มากมีมูลมอง เครื่องใช้ไม้สอยก็มีทำได้ มารเขาทำได้ บังคับได้

เมื่อเป็นเช่นนี้ เพราะตัวไม่เป็นอิสระในตัว เพราะตัวไม่เป็นใหญ่ในตัว เพราะตัวไม่รู้จักที่สุดของตัว นี่มนุษย์โง่ขนาดนี้เห็นไหมละ ไม่ใช่มนุษย์โง่เท่านั้น ***พระพุทธเจ้าพระอรหันต์ท่านก็ไปยังไม่ถึงที่สุดเหมือนกัน ถ้าใครไปยังไม่ถึงที่สุดก็ยังไม่ฉลาดเต็มที่*** ต่อเมื่อใดไปถึงที่สุดกายของตัว ไม่มีสุดต่อไปแล้ว นั่นฉลาดเต็มที่แล้ว ตัวของตัวเองเป็นที่พึ่งแก่ตัวเองได้แล้ว นี่เป็นข้อสำคัญอย่างนี้นะ นี่เจอพุทธศาสนานี่เป็นเป้าหมายใจดำ อย่าไปทำเรื่องอื่น อย่าไปหลงเล่อ อย่าไปหลงเลอะเทอะไหลเล่อ เอ้า! ต่างว่ามีครอบครัวแล้วได้อะไรบ้าง ได้ลูกคนหนึ่ง แล้วเอามาทำไมละ เอามาเลี้ยง ลูก๑๐คนเอ้า เอาไปไว้เลี้ยงอย่างไงก็เลี้ยงไป บ่นโอ๊กแล้ว พอได้ลูก ๑๐ คน เอ้าได้ลูก๕๐คน เอ้า! เอาละซิคราวนี้ เอ้า! เปะปะไปละซี อยากได้ลูกใช่ไหมละ ไม่จริง เหลว โกงตัวเอง โกงตัวเอง พาให้เลอะเลือนเสีย ไม่เข้าไปค้นกายของตัวให้ถึงที่สุด ไม่ให้ตรวจตัวถึงที่สุด เป็นมนุษย์กับเขาทั้งที เพราะเชื่อกิเลสเหลวไหลเหล่านี้แหละให้เลอะเลือน จะครองเรือนไปสักกี่๑๐๐ปีก็ครองไปเถิด มันงานเรื่องของคนอื่นเขาทั้งนั้น เรื่องของพญามารทั้งนั้นไม่ใช่เรื่องของตัว ไม่ใช่งานของตัว ไปทำงานให้พญามารเขาทั้งวันทั้งคืน เอาเรื่องอะไรไม่ได้

เพราะอะไรล่ะ? เพราะไม่รู้อิโหน่อิเหน่ เกิดมาพบอย่างไงก็ไปอย่างงั้นแหละ เพราะไม่ได้ฟังธรรมของพระพุทธเจ้าพระอรหันต์ นี่ไม่ได้ฝึกใจในธรรมของพระพุทธเจ้าพระอรหันต์ ไม่ได้ฟังธรรมของสัตตบุรุษ ไม่ได้ฝึกฝนใจในธรรมของสัตบุรุษ ความเห็นก็พิรุธเหลวไหลไปดังนี้ เมื่อรู้จักหลักอันนี้แล้ว นี่แหละ

....พระพุทธเจ้าพระอรหันต์ท่านก็ไปยังไม่ถึงที่สุดเหมือนกัน ถ้าใครไปยังไม่ถึงที่สุด ก็ยังไม่ฉลาดเต็มที่ ต่อเมื่อใดไปถึงที่สุดกายของตัว ไม่มีสุดต่อไปแล้ว นั่นฉลาดเต็มที่แล้ว ตัวของตัวเองเป็นที่พึ่งแก่ตัวเองได้แล้ว นี่เป็นข้อสำคัญที่อย่างนี้นะ...

เป็นความจริงทางพระพุทธศาสนาตัวจริงทีเดียว นี่เป็นข้อที่ลึกซึ้ง

ให้หนึ่งไว้ในใจว่าต่อแต่นี้ไปเราจะต้องเข้าให้ถึงที่สุด เข้าไปในกายที่สุดของเราให้ได้ เป็นกายๆ เข้าไป เมื่อเป็นกาย ๆ เข้าไปแล้ว ถ้าว่าทำเป็นแล้ว ไม่ใช่เดินท่านี้นะ เดินในไส้ทั้งนั้น เดินในไส้ทั้งนั้น **ไส้เห็น ไส้จำ ไส้คิด ไส้รู้** ในกำเนิดดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายสุดหยาบสุดละเอียด เดินในไส้ ไม่ใช่เดินทางอื่น เดินในกลาง ดวงปฐมมรรค มรรคจิต มรรคปัญญา เดินไปในกลางดวงศีล ดวงสมาธิ ปัญญา ดวงวิมุตติ วิมุติญาณทัสสนะ นั้นเป็นทางเดินของพระพุทธเจ้าพระอรหันต์ เดินไปในไส้ ไม่ใช่เดินไปในไส้เพียงเท่านั้น ในกลางว่างของดวงธรรมานุปัสสนาสติปัฏฐาน ดวงศีล ดวงสมาธิ ปัญญา วิมุตติ วิมุตติญาณทัสสนะ ว่างในว่างเข้าไป ในเหตุว่างในเหตุว่าง ในเหตุเปล่า ในเหตุดับ เหตุลับ เหตุหาย เหตุสูญ เหตุสิ้นเชื้อไม่เหลือเศษ หล่อเลี้ยง เป็นอยู่ปราสาท รสชาติ เหตุไอแก๊สกรด หนักเข้าไป เหตุสุดในเหตุสุด ในแก๊สกรด หนักเข้าไปอีก จรดหนักเข้าไปอีกไม่ถอยหยุดกลับ นับอสงไขยไม่ถ้วน นับอายุชาติบารมีไม่ถ้วน ไม่มีถอยกลับกัน เดินเข้าไปอย่างนี้นะ พระพุทธเจ้าพระอรหันต์น่ะ ไม่ใช่เดินโลเลเหลวไหลนะที่เรากราบที่เราไหว้เรานับถือนะ ท่านวิเศษวิโสอย่างนี้ นี่แหละเป็นผู้วิเศษแท้ ๆ นี่แหละเป็นที่พึ่งของสัตว์โลกแท้ ๆ ท่านเป็น ผู้รู้จริง เห็นจริง ได้จริง เราจึงเอาเป็นตำรับตำราได้

เมื่อรู้จักหลักธรรมอันนี้แล้ว อย่าเข้าใจว่าได้ฟังง่าย ๆ นะ ตั้งแต่เราเกิดมาเป็นภิกษุ สามเณร อุบาสก อุบาสิกานะ อย่างนี้ไม่เคยได้ฟังเลยไม่ใช่หรือ เมื่อได้ฟังแล้ว ก็จงเพียรพยายามทำให้เป็นอย่างที่แสดงให้ฟังทุกสิ่งทุกประการ ไม่เสียทีที่เกิดมาเป็นมนุษย์พบพระพุทธศาสนา

ที่ได้ชี้แจงแสดงมานี้ ตามวาระพระบาลีคลี่ความเป็นสยามภาษา ตามมตยาธิบาย พอสมควรแด่เวลา **เอเตนสจฺจวชฺเชน** ด้วยอำนาจความสัจที่ได้อ้างธรรมปฏิบัติตั้งแต่ต้นจนอวสานนี้ **สทา โสตฺถี ภวนฺตุ เต** ขอความสุขสวัสดีจงบังเกิดมีแด่ท่านทั้งหลายบรรดามาสโมสรในสถานที่นี้ทุกถ้วนหน้า อาตมภาพชี้แจงแสดงมาพอสมควรแด่เวลา สมมติว่ายุติธรรมมิกถา โดยอรรถนิยมความเพียงเท่านี้ **เอวํ** ก็มีด้วยประการฉะนี้